

Leif Skoje
Skoje søndre
3692 Sauland

19.4.2011

NVE v/ konsesjonsavdelinga

UTTALELSE TIL KONSESJONSSØKNAD FOR SAULAND KRAFTVERK

Saksnr. 200709826

Undertegnede er hjemmelshaver til garden Skoje søndre, 82/2, i Sauland, org.nr. 969 328 488. I konsesjonssøknad og fagrapporter ser jeg navnet "Skoje" er benyttet. Jeg eier også boligeiendommen 72/24, inntil Hjartdøla ved kommunehuset. (Høringsfrist: Jfr. epostsvar 15.4.2011 fra NVE v/ saksbeh. E.B.)

Garden 82/ 2, samt 72/24, berøres fysisk av "Sauland kraftverk" på følgende elvestrekninger:
Hjartdøla: Ca. 1 km, med tilhørende fallrett. Omfatter tosidig strekning nedstrøms samløpet med Skogsåa (samløpt elv heter egentlig Heddøla helt herfra), og strekning vest i bygda. Boligeiendommen 72/24 grenser inntil elva i ca. 25 m lengde.
Skogsåa: Ca. 1, 8 km. Omfatter to strekninger.
Gardens fallrett i Skogsåa ble solgt til Skagerak rundt 1920, men garden grenser til elva.

Grunneier, falleier, beboer

Som eier av en andel fallretter vil jeg få økonomisk erstatning ved evt. utbygging av Sauland kraftverk. Dette kan imidlertid ikke oppveie de irreversible tap utbygginga medfører. Det jeg ser på som tap, berører min eiendom direkte langs 2,8 km elvestrekninger. I tillegg er jeg ikke bare grunneier, men med familie også beboer i bygda, der fosser og elver strekker seg langt utover min eiendom. Vi berøres derfor av utbygginga også på den måten. Synet på utbyggingsplanene er jeg som grunneier og beboer i bygda for øvrig ikke alene om. I høringsperioden har det kommet fram at mange blant bygdas befolkning ser dette på samme måte, jfr. underskriftsaksjonen mot Sauland kraftverk. Tilsvarende ser man når det gjelder det store oppmøtet av bygdefolk mot utbyggingen, relatert til innbyggertallet, ved kommune-styrets behandling 13.4.2011 av kommunens høringsuttalelse.

Momenter som tilsier at omsøkt utbygging er for omfattende

Planlagt utbygging er radikalt annerledes enn dagens regulering:

- Konsesjonssøker framholder at utbygginga berører allerede regulerte elver.

Dette må oppfattes som at det da spiller mindre rolle med ytterligere regulering.

Her vil jeg påpeke at med dagens regulering renner vannet i elvene, som det alltid har gjort – selv om opprinnelig vannføring er noe justert f. eks. innbyrdes mellom Hjartdøla og Skogsåa. Den omsøkte utbygginga er av en fullstendig annen type, der vannet fra 2-3 mil med elver føres til tunneller. Bare minstevannføring blir tilbake, med enkelte flomdager utover denne.

- I konsesjonssøknaden framholdes det også flere steder at minstevannføring vil "bli som før".

Dette forklarer imidlertid lite om den omsøkte utbygginga. Dette bl.a. fordi dagens median vannføring 19,2 m³/ sek ved Omnesfossen skal ned til median vannføring 2,5 m³/sek.

Sistnevnte 2,5 m³ er også planlagt minstevannføring 4 mnd samme sted, 1 m³ resten av året.

Vannføringa i de to elvene enkeltvis før samløpet blir enda lavere. Også i konsesjonssøknadens fagrapport Hydrologi står det at "... Hjartdøla og Skogsåa nedenfor inntakene vil i store deler av året få vassføringen redusert til minstevassføring". (s. 48)

Bildet:
Eksempel på lav vannføring i Skogsåa.
Fra brua ved Kopperviken.
Målepunkt Omnesfossen, som ligger et stykke nedenfor samløpet av Skogså/Hjartdøla, viste her 3,35 m³/sek., dvs. en del mer enn planlagt minstevannføring på målepunktet.
(Foto: Skoje)

Planlagt utbygging og minstevannføring vil forringe nåværende kvaliteter for mine egne eiendommer, enda mer for bygda generelt som bosted:

- Sterk forringet visuell opplevelse av levende elver og fosser som del av kulturlandskapet langs gardsbrukene, gjennom kommunesenteret, ved boområder, friluft- og nærmiljøer.
  - Forringelse av andre kvaliteter for bygda, som f. eks. fiskeing i elvene, og elvene som turmål.
- Jfr. bl.a. fagrapporten for fisk (s. 57), som sier at vekst- og levevilkår for fisk vil bli forringet i Skogsåa, og forringet og til en viss grad ødelagt i Hjartdøla som følge av utbyggingen.

- Hverdagslandskapet der folk bor og arbeider, landskapskonvensjonen

At en så radikal omlegging av elvene skal kunne forsvares ut fra at de til en viss grad allerede er regulerte, er vanskelig å forstå også ut fra Norges tilslutning til Landskapskonvensjonen. Ifølge Miljøverndepartementets info legger den særlig vekt på hverdagslandskapet der folk bor og arbeider og der barn vokser opp, og ikke bare på urørt natur. Videre heter det at den gir ansvar og rettigheter for alle til bl.a. å engasjere seg for å ta vare på landskapskvaliteter, og delta når fagfolk, byråkrater og politikere diskuterer landskapets verdier og forvaltning. Konsekvensrapportene har mange fagbeskrivelser som er greie nok, men landskapskonvensjonen er lite - om noe - omtalt. Konvensjonens intensjoner er heller ikke lett å gjenfinne når det gjelder involvering av lokalbefolkning og grunneiere, utover at enkelte er spurt om noen av dagens forhold. Få synes involvert i å vurdere konsekvensene av planlagt utbygging. Derfor er det i all hovedsak nå i den offentlige annonserte høringsperioden, etter konsekvensutredninger og innsendt søknad, at synspunkter herfra kommer fram.

Stadig flere steder skjer en oppvåkning rundt kvalitetene ved å ha elver og vann i bygder, byer og tettsteder. Millioner brukes til gjenåpning av rørlagte elver og istandsetting av elvebredder. Jfr. også landskapskonvensjonen (Miljøverndept.): *"...kulturmiljøer og landskap betyr derfor mye for folks tilhørighet, stolthet og selvtillit. Dette vil trolig få økt betydning i utvikling og profilering av regioner, byer og tettsteder i tiden framover."*

I Hjartdal kommune må man ikke nå gå motsatt vei - der man for øvrig har avgitt 480 GWh av vannkraftressurser fra før, og dermed allerede har ytt store bidrag til kraftproduksjonen.

1. Omsøkt utbygging bør utgå. Dette blokkerer forøvrig ikke for en evt. senere nyvurdering.
2. Evt. må utbygginga avgrensnes til ett eller flere mindre omfattende prosjekter.

Etter innføring av Grønne sertifikater er dette ytterligere aktualisert.

Slik utbygging kan skje f. eks. via lokale Sauland Bygdekraft, via Skagerak, via begge i samarbeid, el. via andre utbyggerkonstellasjoner.

Leif Skoje (sign.)